

Ułożył Expreszydent Dr. Józef Steinberg z Krakowa.

H I S T O R I A

Żydowskiego Stowarzyszenia Humanitarnego "Solidarność B'ne B'rith"
w Krakowie

z okazji czterdziestoletniego jubileuszu istnienia / od 7-go grudnia 1892
do 7-go grudnia 1932 r./

"Solidarności B'ne B'rith",
do której wstąpiłem jakby do Świątyni,
I Jej atmosferze zawdzięczam zapach do
pracy społecznej dla obrony wszystkich
słabych i uciśnionych,
pracę niniejszą poświęcam

Autor.

5464
1113d

W-92/1340
13.4. 10.000,-

K 35443
75465014

I.

Stowarzyszenie Humanitarne "Solidarność B'ne B'rith" powstało z inicjatywy Towarzystwa humanitarne B'ne B'rith "Austria" / obecnie "Esra" / w Bielsku w dniu 7-go grudnia 1892 r. na zasadzie listu zatwierdzającego Komitetu Egzekutywnego X.III.427.- Grono najpo-
ważniejszych obywateli Krakowskich ze sfer inteligencji, przemysłu i handlu pod przewodnictwem wybitnego działacza Prezydenta Gminy Żydowskiej błp. adwokata Dra. Leona H o r o w i t z a i znanego lekarza błp. Dra. Ludwika L u s t g a r t e n a, zainteresowało się celami Związku B'ne B'rith - pouczali się wzajemnie na zebraniach poufnych o wzniosłych celach Zakonu i przystąpili do powstać mającej L o ż y jako kandydaci - członkowie - Założyciele.-

Szawunek, którym się cieszyli ci Członkowie - Założyciele w najszerzych sferach, przeniósł się ipso facto natychmiast także na nowo powstały Związek, który pod sztandarem swym, głosząc szczytne hasła: "Dobroczynności - Bratniej Miłości - I Zgody" wytrwał dla dobra Żydostwa i Zakonu B'ne B'rith, i w dniu 7-go 7-go grudnia 1932 święci 40-letni jubileusz swego istnienia.- Mimo różnych kolei i przejęć losu i choć naturalnym biegiem życia ludzkiego bardzo znaczna część Członków - Założycieli już nas opuściła, to jednak Łoża Solidarność zawsze młoda, zawsze żądna czynu i pracy dla dobra Współbraci, rozwija się i żyje.-

II.

Wobec wielkiego kulturalnego znaczenia stoż. król. miasta Krakowa, które jeszcze od wieków średnich stanowi ważny ośrodek cywilizacji zachodniej, promieniejącej na cały Wschód Europy i wobec wielkiej ilości Inteligencji Żydowskiej, skupionej w Krakowie, który posiada jedn

z najstarszych i najwybitniejszych Gmin Żydowskich. - Loża "Solidarność" stała się nie tylko dla samego Krakowa ośrodkiem, które skupiło w sobie najsilniej chetniejsze jednostki Żydowskie, działające na najrozmaitszych placówkach społecznych we wszystkich Stowarzyszeniach Żydowskich kulturalnych i dobroczynnych, ale zarazem Loża Krakowska "Solidarność" promieniowała i rozpo- wszechniała szczytną pracę nie tylko w dawnej Galicji, ale po przewro- cie politycznym we wszystkich ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej. - Dziełem i zasługą Solidarności jest założenie czcigodnych Łóż "Leopols" we Lwowie - "Bractwa" w Warszawie, a w najbliższym czasie tak- że nowej Loży w Częstochowie.

III.

W roku 1923 wyłoniony ze Solidarności w Krakowie Komitet, któ- ry pod przewodnictwem Prezydenta i Członka - Założyciela Br. Dra. Leona Ade- ra powziął i przeprowadził myśl założenia Wielkiej Loży dla Rzeczypospolitej Polskiej. - Br. Prezydent Dr. Leon Ader po kilkuletniej pracy myśl tę zreali- zował i na zasadzie listu fundacyjnego bkp. Prezesa Zakonu Brata Adolfa Krau- sa, kontrasygnowanego przez Generalnego Sekretarza Zakonu, Leona Lewisa, pod- dniem 23-go Lipca 1923 / 5685 / odbyło się w Krakowie w dniu 9-go stycznia 1924 r. posiedzenie konstytuujące Wielką Lożę nowego Polskiego Dystryktu XIII w lokalu "Solidarności". - W ten sposób może sobie Loża "Solidarność" przypisać zasługę przyczynienia się do tego zdarzenia ważnego w życiu i roz- woju Zakonu w Polsce.

IV.

Pierwszym prezesem "Solidarności" wybrano Br. Dra. Ludwika Lustgartena, mentorem Br. Prez. Dra. Leona Horowicza, sekr. Br. Samuela Til- lesa. - Loża rozwijała na gruncie krakowskim wydatną i ożywioną działalność tak pod względem pogłębienia wśród Inteligencji życia i ducha żydowskiego, jak i pod względem towarzyskim przez zacieśnienie węzłów żywości i ser- dewności pomiędzy Braci. - Liczba członków Solidarności wzrosła z biegiem lat do 170 - cni, tak, że stanowi Loża ta jedno z najmocniejszych skupień Braci w Zakonie, a nadto obok życia rozwijającego się rozprzeczono w Loży now-

mainie w nysli statutu i regulaminu, a wiec o bok posiedzeń, odczytów i zebrań towarzyskich, namawiając do "Solidarności" w ciągu swego 40-letniego istnienia działalność swą przez powołanie do życia kilku trwałych dzieł i przez przeprowadzenie kilku akcji o ogólnem znaczeniu dla kulturalnego rozwoju żydów Żydowskiego w ogóle, a w szczególności w Polsce. - Pozwoliły sobie w tej dziedzinie wymienić i podkreślić następujące:

VI.

Gdy w roku 1904 pod wpływem agitacji politycznej wybuchły w okręgu Łódzkim i Nowosądeckim dawnej Galicji rozruchy antysemickie, wzięła Łoża Solidarności żywy udział w niesieniu pomocy zranionym przez podburzone tłumy egzystencjom Żydowskim w Łosiu, Brzesku, w Nowym Sączu, w Wiśniczu, Gorlicach, a karawany wyłonione z Bractwa wyjechały na miejsce i ze środków zebranych w Solidarności, a także z zewnątrz ze sąsiednich Łódz rozdzieliła wsparcia i doposaży zranionym do odrodowy. - Na wdzięczną wzmiankę zasługują Bractwa bżp. Prezydent Dr. Herman Harsch, Prezes. Henryk Kaufmann, Sekr. Teodor Kiedrzyk, Filozofa i bżp. Emanuel Eichhorn. -

VII.

Gdy skutkiem rozruchów antysemickich w Kiszyniewie i Odessie w przedwojennej Rosji płynęła przez dawa Galicję szeroka fala przymasowych emigrantów do Argentyny i Stanów Zjednoczonych, wyłoniła Łoża "Solidarności" Komitet, który we współpracy z Alianż Izraelitów w Wiedniu opiekował się i zajmował niesamowitą emigracją. - Przez kilka lat stał na czele tego Komitetu i kierował tą emigracją bżp. Prezes. Henryk Kaufmann, a po nim objął kierownictwo to w energiczne swe ręce Br. Prezes. Rahm Dr. Ozjasz T. bżp. i jego Małżonka, którym również należały się zasługi wykończenia z pomocą "Solidarności" Komitetu dla wyłączenia handlu kobietami. -

VIII.

Dowodem uznania i szacunku, który zasługuje na solidne Łoża "Solidarności" swoją działalnością, był obchód pierwszego jubileuszu 10-

letniego istnienia Loży w r. 1902, na którą to uroczystość zjechało się około 150 Braci, a między nimi Bracia tak wybitni, jak Prezydent Wielkiej Loży L. M a r e c k i z Berlina, Br. Prez. Prof. E h r n a n n, Br. Prez. Dr. Edmund K o h n z Wiednia, liczni Bracia z Pragi, z Berna, Bielska i Opawy.- Wielkie zasługi koło nawiązania serdecznych nici i pobudzenia życia towarzyskiego w Loży zaskarbił sobie bkp. Br. Prez. Dr. Maksymilian K o h n znany ginekolog w Krakowie.-

VIII.

Zaszczytna wzmianka należy się założeniu przez Członków Solidarności w jej lokalu Związku Kredytowego dla drobnego handlu i drobnego przemysłu, dla którego "Solidarność" wyjednała subwencję IKI z Paryża / I.C.A./ w kwocie 100.000 franków szwajc.- Instytucja ta zasilona udziałami Braci Solidarności przez szereg lat wspierała drobne rzemiosło i drobny handel żydowski, cierpiący w małych miasteczkach pod wpływem wspomnianych rozruchów antysemickich.- Zasługi przez założenie tej Instytucji a następnie prowadzenie akcji tej zaskarbili sobie Bracia Exprez. Henryk Kaufmann, bkp. Prez. Dr. Adolf Fischler, bkp. Prez. Dr. Herman Hirsch, bkp. Dr. Adolf Meisels, Maurycy Horowitz i inni.-

IX.

W roku 1906 za Prezydentury Br. Dra. Leona A d e r a gościła Loża "Solidarność" rzadkich i dostojnych gości, a to Prezydenta Zakonu Br. Adolfa K r a u s a, oraz towarzyszącego mu w podróży po Europie Generalnego Sekretarza Zakonu Br. Exprez. Dra. S e e l e n f r e u n d a Aleksandra z Ameryki.- Prez. Dr. Leon Ader i Br. Exprez. Dr. Samuel T i l l e wydali z tej okazji u siebie przy udziale Braci dwa uroczyste przyjęcia dla uczczenia Gości, oraz przedstawili gościom na uroczystym zebraniu wewnętrznym życie Loży zaznajamiając ponadto tych najwyższych Zwierzchników z pięknościami Krakowa i okolicy i z zabytkami starożytnego grodu Jagiellonów wraz ze sławnymi kopalniami soli w Wieliczce.- W romantycznym podziemi tych kopalni w sali z soli wykutej odbył się staraniem Komitetu Urzędników Loży uroczyste podwieczorek.- Zaszczytne te odwiedziny zapisała Loża Solidarność złotem

zgłoszani w swojej kronice, a dotychczas przechowuje ówczesny skarbnik, Br. Expres. Arnold Steiner, jako drogą pamiątkę dla Loży specjalnie zakupione złote pióro, którym Prezydent Zakonu błp. Br. Adolf Kraus i Gen. Sekr. Zakonu Br. Aleksander Seelenfreund wpisali imiona swe do Złotej Księgi Loży. Wybitnym dowodem wrażenia, który wywarł na Prezydencie Zakonu wysoki poziom życia w "Solidarności" i gorące przyjęcie zgotowane Gościom wówczas - była wielka życzliwość okazana przez tych Zwierzchników po zakończeniu Wojny przez stworzenie w ustępie X. bliżej określonego funduszu na stypendja dla wychowania 20-tu sierót wojennych po Braciach Loży i wielkie zainteresowanie i poparcie, którego udzieliłi pracom Br. Prez. Dra. Leona Adera nad stworzeniem Wielkiej Loży / Dystryktu XIII-go / Rzeczypospolitej Polskiej.-

X.

Zawierucha wojenna i połączona z nią ewakuacja, skierowana z Krakowa głównie do Wiednia, spowodowała, jak wszędzie, przerwę w normalnym życiu i przeniesienia się wielkiej ilości Braci z Krakowa do Wiednia; także szukali Bracia ci nadal styczności z sobą i kontynuowali węzły braterskie.- Po powrocie z ewakuacji Loża rozpoczęła znowu swoją działalność, a kiedy pomoc dla ofiar wojny, dla tysięcy wdów i sierót wojennych żydowskich, które utraciły swych żywicieli w polu, wskutek ewakuacji miast galicyjskich, wskutek chorób i zaraz w barakach ewakuacyjnych - spowodowała powstanie Komitetu Pomocy Żydów Polskich przy współpracy Jointu i Braci z Ameryki i zachodnich krajów Europy, wówczas członkowie Solidarności pod przewodnictwem Br. Prezydenta Dra. Rafała Landaua jako prezesa Komitetu, Br. Dra. Józefa Steiberga jako wiceprezesa, Br. Dra. Adolfa Meiselsa, Br. Henryka Askenazego jako przewodniczących poszczególnych sekcji odbudowy, emigracji itd. oddali siły swe w służbę nieszczęśliwych ofiar.-

Z Komitetu Pomocy Żydów Polskich - po zwinięciu go wskutek spełnienia najpilniejszych zadań wywołanych klęskami i bezpośrednimi skutkami wojny - wykonał się w Krakowie Związek trwały Towarzystw Opieki nad Sierotami żyd. dla województwa krakowskiego / w Warszawie "CENTOS" /.- Na czele tego Związku Towarzystw Opieki nad Sierotami żydowskimi stanęli członkowie

Łoży Br.Dr. Józef S t e i n b e r g jako prezes, Br.Dr. Jan L a n d a u jako wiceprezes.- Praca ta uratowała i dała egzystencję 4500 sierotom żydowskim i pracy tej zawdzięcza 25 miast Zachodniej Małopolski zorganizowanie po wszystkie czasy stałych i trwałych Towarzystw z grona miejscowego społeczeństwa, opiekujących się miejscowymi sierotami żydowskimi i dziećmi celami zawodowego wychowania - Wdzięcznym sercem podnosimy w ten miejscu wspaniałomyślny i szlachetny czyn Komitetu egzekutywnego naszego Zakonu w Cincinnati, który w r.1920 przez Gen. Sekr. bżp. Exprez. Dra. Aleksandra S e e l e n f r e u n d a, przeznaczył fundusz dla wychowania sierót wojennych po Braciach.- W tym celu wykonano Komitetpód przewodnictwem Exprez.Br.Dra. Filipa L a n d a u a i sekr. Br. Dra. Henryka S i l b e r s t e i n a, który zaopiekował się 20 sierotami i umożliwił im wychowanie i wykształcenie.- Z zarządu funduszu tym uzyskał Komitet poważną sumę ponad 3.000 \$.- Za zgodą Prezydium Wielkiej Łoży utworzono z tej kwoty z okazji obecnego 40-letniego jubileuszu Solidarności odrębny fundusz wieczysty sierocy.- Funduszu tym zarządza Komitet Urzędników Solidarności przez rozdzielanie rokrocznie narosłych procentów / bez naruszenia kapitału / na cele wychowania fizycznego i wykształcenia zawodowego sierót, w szczególności młodzieży szkolnej żydowskiej przy uwzględnieniu Stowarzyszeń Żydowskich w Krakowie poświęcających się pracy w tym kierunku.-

III.

Ogólna nędza mieszkaniowa jako skutek wojny dała się odczuć szczególnie młodzieży kształcącej się w Krakowie jako mieście Uniwersyteckiem, skupiającej liczną młodzież żydowską w szerokim promieniu dookoła Krakowa z całej Małopolski i z pobliskiego dawnego królestwa Kongresowego.- Pomna znaczenia Inteligencji zwłaszcza u Żydów dla rozwoju i przyszłości Łoża " Solidarność " z okazji obchodu jubileuszu 30-lecia istnienia swego w roku 1922 za inicjatywą swego ówczesnego Prezydenta Br. Dra. Józefa S t e i n b e r g a uchwaliła na uroczystym zebraniu uczcić ten jubileusz przy gorącej współpracy Br. Exprez. Dra. Ojjasza T h o n a przez

... 7 ...
założenie Żydowskiego Domu Akademickiego w Krakowie, uznając dzieło to
ke godny czyn kulturalny "Solidarności".-- Dokoła pracy tej skupiły
wszystkie najdzielniejsze jednostki "Solidarności".-- Praca ta trwała
cały czas prezydentury Br. Dra. Józefa Steinberga, Br.Dra. Ludwika R a
l e r a , Br. Dra. Dawida S ü s s k i n d a i po wielu wysiłkach przy
strudzonej energii Br.Prez.Dra.Ludwika Rattiera zostało w roku 1925 dzi
to uwieńczone ponysłnym skutkiem przy przy współpracy Stowarzyszenia Ży
Słuchaczy Uniw. Jagiellońskiego "OGNISKO" i przy pomocy i życzliwości
i Władz uniwersyteckich.-- Żydowski Dom Akademicki w Krakowie został ur
ście otwartym i przedstawia się nie tylko jako piękny gmach, przynoszący
bę Komitetowi Budowlanemu i projektodawcy, ale nadto jako wspaniały czyn
kulturalny, który daje dach nad głowę, piękne mieszkanie i utrzymanie p
100 akademikom a nadto nieści ~~sta~~ salę reprezentacyjną, gimnastyczną, cz
telnię i bibliotekę dla Stowarzyszenia akademickiego "OGNISKO" i przez
Żydowski Dom Akademicki umożliwia fizyczny i umysłowy rozwój krakowskiej
młodzieży żydowskiej.--

Na czele Domu Akademickiego stoi Kuratorium złożone z 18
członków, w ten 9-ciu członków Łoży "Solidarności" a 9-ciu członków Wy
działu Stow. "OGNISKO" pod przewodnictwem Kuratora Br. Prof.Uniw.Dra.
Rafała T a u b e n s c h l a g a .--

W skład Komitetu budowlanego Domu Akademickiego wchodziłi
następujący Bracia:

Prezes Honorowy: Brat Prezydent Dr. Józef Steinberg
Prezes Komitetu: " " Dr.Ludwik Rattler
Wiceprezes : " " Dr.Dawid Süsskind
Przewodniczący Sekcji komasjajajaj : Br. Filip Szymon Lewkowicz
" " technicznej : Br. Inż. Filip Z i l z
Sekretarz Sekcji technicznej : Br. Inż. Tobiasz W e x n e r
" Administr. Br. Dr. Adolf G u n p r i c h
Skarbnik Komitetu: Br. Wincenty M o s z k o w s k i
Doradca techniczny komitetu budowy: Br. Architekt J. O b e r l e d e r
Plan budowy domu wykonał bezinteresownie zjęć Br. Expres. Henryka Kaufmanna
Inż. Adolf S i ó d n a k .--

Rozwój tego Domu i połączonej z nim kuchni / Mensa Akademicka / dającej całodzielne utrzymanie stanowi chlubę i dumę Solidarności. Jak ważnej i aktualnej potrzebie dzięki to zadość uczyniło, świadczy o tem najlepiej fakt, że Walne Zgromadzenie " Ogniska " uchwaliło, opierając się na podstawach finansowych płynących z Domu Akademickiego wystawić na parcelach przyległych skrzydło dla unieszczenia dalszych stu akademików z osobnymi gniazdnach dla studentek / akademikzek / żydowskich.- Stowarzyszenie Żydowskich Słuchaczy Uniwersytetu Jagiellońskiego " Ognisko " w dowód wdzięczności i uznania zamianowało Prezydentów Dra. Józefa Steinberga, Dra. Ludwika Rattlera i Dra. Dawida Süsskinda - na Walnem Zgromadzeniu - członkami honorowymi Stowarzyszenia.-

XII.

a/ " Solidarność " jako centrum życia kulturalnego i pracy społecznej żydowskiej w Krakowie przez długi szereg lat mimo niezbyt świetnych swoich stosunków finansowych zawsze subwencjami wspomagała niemal wszystkie Stowarzyszenia dobroczynne krakowskie, a członkowie Łoży zajmują we wszystkich kulturalnych i społecznych Stowarzyszeniach w Krakowie wybitne stanowiska.- Nadto dopomogła Solidarność do założenia i do rozwoju biblioteki Tow. " EZRA " w Krakowie przez darowanie jej swojej własnej biblioteki za inicjatywą Br. Exprez. Dra. Leona Fischlowitza.-

b/ Wybitni członkowie Solidarności urzeczywistniają działalnością swą na polu pracy dla społeczeństwa żydowskiego szczytne hasła Zakonu " Dobroczynności, Bratniej Miłości i Zgody ", przewodnicząc niemal wszystkim najważniejszym Instytucjom humanitarnym żydowskim w Krakowie i w Zachodniej Małopolsce.- Wdzięcznie należy w tem miejscu wspomnieć o pracy obywatelskiej na szeroką skalę zakreślonej b.łp. Prezydenta Gminy Żydowskiej Dra. Leona Horowitza, Exprez. b.łp. Dra. Ludwika Lustgartena, Exprez. b.łp. Dra. Maksymiljana Kohna, oraz Br. Wiceprezydenta miasta Inż. Józefa Sarego, jak i o nieustrudzonej działalności Br. Exprez. Dra. Rafała Landaua jako Prezydenta Krakowskiej Gminy Żydowskiej, które-

na Gmina zawdzięcza załatwienie obsady dawno opróżnionego stanowiska Rabina, założenie nowego cmentarza i reorganizację i rozwój po wojnie światowej Szpitala żydowskiego pod kierownictwem prymarjusza Br. Dra. Jana Landaua, zasłużonego Prezesa TOZ'u, oraz Leżalni dla chorych na płuca i Towarzystwa " NADZIEJA ", które opiekuje się ~~wysoką~~ wysyłką piersiowo chorej młodzieży szkół średnich na letni pobyt do własnego domu w Rytrze przy współpracy Br. Dra. Adolfa Gumpricha, Br. Dyr. Henryka Askenazego i Br. Dyr. Artura Górskiego. -

c/ Intenzywniej pracy życia całego Br. Exprezydenta Dra. Józefa Steinberga i jego współpracowników Br. Henryka Fränkla, Br. Inż. Ignacego Tislowitza, i Br. Exprez. Inż. Józefa Weinbergera zawdzięcza rozbudowę, rozwój i wzrost swój ze 60-ciu dzieci aż na 500 dzieci Krakowskie Towarzystwo Kolonji Leczniczych Rabezańskich dla ubogiej skrofulicznej żydowskiej dziatwy szkolnej w Krakowie imienia Fundatorki Marji F r ä n k l o w e j. Kolonja ta w Rabce rozbudowana w dwóch wspaniałych budynkach na dwieście łóżek zamieni się wkrótce na całoroczne sanatorium dla dziatwy żydowskiej całej Rzeczypospolitej Polskiej i stanowi ze swą dwumorgową polaną, z wannami kąpielanymi solankowemi w zakładzie, dumę obywatelstwa krakowskiego. -

d/ Liczni członkowie Solidarności zajmują wybitne stanowiska w społeczeństwie: Br. Exprez. Dr. Ożjasz Thon jest Posłem na Sejm z miasta Krakowa, Br. Exprez. Dr. Leon Ader, Prezydent Wielkiej Łoży jest Prezesem Rady Dyscyplinarnej Krakowskiej Rady Adwokatów, Br. Exprez. Dr. Józef Steinberg jest Prezesem Towarzystwa Właścicieli Realności Wielkiego Krakowa, błąd. Dr. Exprez. Henryk Rimler był, Br. Samuel Schächter jest przewodniczącym Stowarzyszenia Kupców Żydowskich, Br. Skarbnik Zygmunt Gottlieb jest prezesem Agentów i Kupców podróżujących w Krakowie, Br. Exprez. Dr. Rafał Landau jest Prezesem Zarządu Gminy Żydowskiej, Prezesem Stowarzyszenia Ochrony Starców żydowskich, Ochronki dla najbiedniejszej dziatwy żydowskiej, Stowarzyszenia Szkoły Zawodowej " OGNIŚCIE PRACY ", Br. Exprez. Dr. Leon Fischlowitz jest Prezesem Rady Gminy Żydowskiej, Br. Exprez. Dr. Józef Steinberg jest prezesem Związku Towarzystw Opieki nad Sierotami żydowskimi w Krakowie,

liczni członkowie Łoży przewodniczą w Stowarzyszeniach humanitarnych i oświatowych w Krakowie i wchodzi w skład Rady Miejskiej, Izby Przemysłowo-Handlowej i Rady Wyznaniowej żydowskiej.-

e/ Br.Poseł Exprez. Dr. Ozjasz Thon, bkp. Dr. Samuel Wahrhaftig, Dr. Ignacy Schwarzbart, Br. Prezydent Dr. Szymon Feldblum, Br. Dr. Juda Zimmernann, Br. Inż. Dr. Tobiasz Wexner, Br. Inż. Oberleder, Br. Dr. Albert Süsser, Br. Exprez. Dr. Dawid Süsskind wiele pracy włożyli w powstanie i rozwój Hebrajskiej szkoły ludowej i Hebrajskiego gimnazjum, oraz żydowskiej szkoły rzemieślniczej w Krakowie, oraz Przyjaciół ~~XXXXXXXX~~ Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolinie, dla Funduszu Keren Hajesod i Keren Kajemet, oraz Instytutu Judaistycznego w Polsce.-

f/ Dziedzinę sztuki żydowskiej uniżowali bkp. Br. Zygmunt Ehrenpreis, Br. Dyr. Dr. Rudolf Beres, Br. Dr. Henryk Silberstein, Br. Zygmunt Golięb i z Bratem Prezydentem Gminy Dren. Rafałem Landauem realizują plan utworzenia Muzeum Żydowskich Starożytności w Krakowie i zorganizowali w Krakowie w Muzeum Narodowym wystawę dzieł przedwcześnie zmarłego genialnego Artysty Malarza bkp. Maurycego Gottlieba.- Brat ~~XXXXX~~ Dr. Henryk Silberstein przy pomocy Br. prof. Dra. Bażaban i Br. Prezydenta Dra. Szymona Feldbluma pracują nad inwentaryzacją zabytków w Starej Bożnicy w Krakowie i wydaniem monografii o tym cieżogodnym zabytku sztuki i kultury, oraz zajmują się wydawnictwem przewodnika żydowskich zabytków sztuki w Krakowie.-

g/ Gdy w roku 1938 w Krakowie wyszło hasło propagowania i pielęgnowania w Polsce pięknego ogólnie ludzkiego święta "Dnia Matki", -hasło drogie dla każdego serca żydowskiego, i gdy na czele tej akcji w społeczeństwie żydowskim stanął Br. Exprez. Dr. Józef Steinberg, jako przewodniczący Związku Towarzystw Opieki nad Sierotami i dziećmi żydowskimi, Łoża SOLIDARNOŚĆ stanęła w pierwszych szeregach i przez urządzenie uroczystych wieczorów połączonych z wygłoszeniem odczytów przez Br. Prez. Dra. Fischlowitza i Br. Prez. Dra. Józefa Steinberga przyczyniła się wybitnie do przyjęcia się tego hasła w łonie społeczeństwa żydowskiego w Województwie krakowskim, a stąd w całej Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności w Warszawie i we Lwowie.-

h/ Za zasługi na polu pracy społecznej i zawodowej odznaczył Rząd Rzeczypospolitej Polskiej Członków Solidarności: Br. Prezydenta Dra. Rafała Landaua i Br. Prezesa Dra. Józefa Steinberga przez nadanie im Krzyża Officerskiego Orderu Polonja Restituta, Br. Samuela Schächtera i Br. Zygmunta Gottlieba złotym Krzyżem Zasługi, a Br. Joachima Steinberga srebrnym Krzyżem Zasługi.-

XIII.

Z dziedziny wykładów przez taki długi szereg lat w Łoży Solidarności dla ożywienia życia umysłowego Członków - ciągle wygłasza - nych - wspomnieć należy o cyklu wykładów obejmujących historję Żydów i literatury żydowskiej - przez bkr. Br. Dra. Harcelesa w Berlinie / wykłady te wydała Łoża drukami /, o wykładach Br. Prezesa Dra. Schorra " Duch i wyższość prawa żydowskiego w świetle porównawczem ", " Islam - religja i etyka tegoż ", dalej o wykładach Prof. Dra. Bałabana, Br. Prezesa Dra. Leona Fischlowicza " O ustawodawstwie robotniczym u Żydów ", Br. Prezesa Dra. Józefa Steinberga " O konstytucji Palestyny ", Br. Posa Dra. Ożjasza Thona i Dra. pr. i fil. Witolda Steinberga " Filozofja Spinozy " Br. Poety Nachuma Bialika " O kulturze i książce żydowskiej ", Br. Dra. Ignacego Schwarzbarta " I. Idea i rzeczywistość Fanstwa żydowskiego, II. Kwestja arabska, III. O współczesnych prądach w Żydostwie ", który to ciekawy odczyt wywołał przez kilka wieczorów dyskusję na bardzo wysokim poziomie stojącą i o wielu wielu innych wykładach z dziedziny muzyki żydowskiej, filozofji i psychotechniki, z życia ekonomicznego i prawnego wygłoszonych przez Br. Dra. Thona, Br. Dyr. Perlmana z Łodzi, Br. Prezesa Dra. Trammlera, Br. Dra. A. Grossa, Br. Dyr. Dra. Beresa, Br. Prezesa Handkego i innych, których wobec okresu obejmującego 40-lecie trudno opanować i przytoczyć, choć wszyscy na to zasługują.- Solidarność jednoczy w ten sposób harmonijnie w swoim składzie dla dobra Żydostwa Polskiego wszystkie najlepsze i najbardziej aktywne siły i osobistości bez różnicy kierunków i zapatrywań zobojętniających lub rozwojem stosunków życiowych zyskuje i znowu zbliża do Żydostwa, wytwarza w nich hart i ducha żydowskiego, łączy wszystkich w pracy dla dobra wspól-

nej Halki, skupia i łączy serdecznym węzłem Braterstwa, szacunku, wzajemnej życzliwości i ponadpartyjnej przyjaźni.-

XIV.

Wobec ścisłych węzłów, które łączą Lożę "Solidarność" wedle powyższych wstępnych uwag z Wielką Lożą, pozwalamy sobie przytoczyć także kilka dat, odnoszących się do powstania i działalności Wielkiej Loży, która na swoją siedzibę w Krakowie i Bracia Solidarności należący do Generalnego Komitetu stanowią również ściślejszy komitet wykonawczy Wielkiej Loży.-

Wskutek polecenia Komitetu Egzekutywnego naszego Zakonu z daty Chicago dn. 27. czerwca 1922 Prez. Solidarności Dr. Leon Ader jako delegat Komitetu Egzekutywnego zaprosił w jesieni 1922 delegatów wszystkich Łóż z Poznania, Śląska i dawnej Galicji do Krakowa, gdzie przyjął ich uroczystie i gościnnie ówczesny Prezydent Solidarności Dr. Józef Steinberg.- Następnie Br. Prezydent Dr. Leon Ader zainstalował czeigodną Lożę "Braterstwo" w Warszawie.- Listem z 27/9 1923 r. został Br. Dr. Ader zaniacowany członkiem Komitetu Egzekutywnego Wielkiej Loży ~~xxxxxxxxxxxx~~ konstytucyjnej i w tym charakterze wziął pod swoją opiekę wszystkie Loże B'né B'rith, istniejące w Rzeczypospolitej Polskiej, ~~xxxxxxxxxxxx~~ List fundacyjny z zezwoleniem na założenie Wielkiej Loży dla Rzeczypospolitej Polskiej kontrasygnowany przez Sekr. Zakonu - jak już wspomniano - z 26 lipca 1923 / 5633 / stanowił podstawę do założenia Wielkiej Loży Dystryktu XIII Rzeczypospolitej na posiedzeniu konstytucyjnej Wielkiej Loży z 9.I.1924 w Krakowie.- Następne posiedzenia Wielkiej Loży odbyły się dnia 2/XI.1926 we Lwowie w Loży "Leopolis", - dnia 14/I.1928 w Loży "Esra" w Bielsku i dnia 12/X.1931 w Katowicach w Loży "Concordia".- Obecnie obejmują Wielka Loża Rzeczypospolitej Polskiej 11 Łóż, a to "Concordia" Katowice, "Aniemia" Poznań, "Esra" Bielsko, "Solidarność" Kraków, "Leopolis" Lwów, "Michał Bucha" Królewska Huta, "Rafała Koscha" Leszno, "Braterstwo" Warszawa, "Humanitas" Przemyśl, "Montefiore" Łódź, "Achduth" Stanisławów.-

Jeżeli się zważy, że przy założeniu swen obejmowała Wielka Loża jedynie z dawniejszego Dystryktu X-go austr. trzy Loże, a to Lożę Estrę Bielsko, Solidarność Kraków i Leopolis Lwów, a obecnie obejmuje 11 Łóż o ilo-

ści członków 991, zaś prace przygotowawcze do założenia dalszych Łóż w Drohobyczu, Wilnie, Białymstoku, w Lublinie i Częstochowie są w toku, to daje to miarę możliwości rozwoju myśli Zakonu B'ne B'rith wśród Żydostwa Rzeczypospolitej Polskiej jako największego zresztą skupienia Żydowskiego na świecie.-

Z prac dokonanych przez Wielką Lożę wybijają się na pierwszy plan współpraca przy założeniu Instytutu dla nauk judaistycznych w Warszawie i w ślad uchwał Wielkiej Loży konstytucyjnej w Cincinnati współpraca Wielkiej Loży Polskiej w sprawie utwalenia interesów Żydowskich w Erec Izrael i w Agencji Żydowskiej dla odbudowy siedziby Żydowskiej w Palestynie, albowiem współpracę tę jako niekolidującą z żadnym patriotyzmem, ani z politycznymi interesami któregośkolwiek Państwa uznano jako wspólny ponadpartyjny obowiązek każdego dobrego, z Żydostwem współczującego Żyda bez względu na jakiekolwiek odmienne przekonania religijne, polityczne i społeczne wśród Żydów.-

Członkami Agencji Żydowskiej wśród członków Loży są:

Komitet Administracyjny: Dr. Leon Adler, Dr. Rafał Landau, Joachim Beiger,
Council Jewish Agency: członkowie: Dr. Leon Adler, Dr. Rafał Landau, Joachim Beiger, Dr. Ignacy Schwarzbart, Dr. Czesław Thon.-

Zastępcy: Dr. Leon Fischlewitz, Dr. Filip Landau, Dr. Natan Oberländer, Samuel Schächter, Max Lauterbach, Dr. Juda Zimmermann.-

XV.

Na zakończenie obrazu wypada przytoczyć jeszcze kilka rysów charakterystycznych działalności tegorocznego Komitetu Urzędników, który pod kierownictwem Prezydenta Br. Dra. Szymona Feldbluma i Sekretarza Br. Dra. Henryka Silbersteina z zapałem realizują swój program stworzenia ze Solidarności centrum kulturalnego życia Żydowskiego w Krakowie, z któregoby promieniowały we wszystkich kierunkach nici i węzły łączące inteligencję, literaturę i sztukę Żydowską ze wszystkimi objawami piękna i prawdy w społeczeństwie.- Zmierzają do tego odczyty o sztuce Żydowskiej i kierunek jej rozwoju Br. Dyr. Dra. Beresa, Br. art. malarza Szyka i Pani Fromowicz - Stielowej

niemniej rozszerzenie i znaczne pomnożenie Biblioteki Solidarności z planem skupienia przede wszystkim w tej bibliotece wszystkich dzieł z dziedziny sztuki żydowskiej, aby z biblioteki Solidarności stworzyć centrum materiałów, z któregoby mogli i mieli prawo czerpać wszyscy pracujący w tej dziedzinie i poświęcający się studjom w tym kierunku.- Świadczy o tym dążeniu zakupienie obrazów art. malarza Markowicza, zajęcie się i żywy udział, który Solidarność wzięła w zorganizowaniu w Muzeum Narodowym wystawy jubileuszowej malarza bkp. Maurycego Gottlieba, zwiedzenie wystawy art. malarza Szyka, udział w uroczystościach jubileuszowych ku czci śp. Stanisława Wyspiańskiego, niemniej inicjatywa w kierunku inwentaryzacji zabytków sztuki żydowskiej w Krakowie i stworzenie w tym celu specjalnego biura przy Zarządzie Gminy Żydowskiej pod kierownictwem Prof. Dra. Bałabana, oraz nawiązanie kontaktu z innymi Łożami w Polsce w kierunku wymiany materiałów dla propagowania znajomości sztuki żydowskiej.- Współpraca " Solidarności " we współżyciu wszystkich Łoż w Polsce zaznaczyła się także przez przesłanie wszystkim Łożom materiałów, odczytów i dyskusji w kwestji zwołania ogólnoświatowego Kongresu Żydowskiego.- Dążenie do poprawy i troska Solidarności o byt inteligencji i nieszczęśliwstwa żydowskiego objawiła się w współpracy dla Instytutu judaistycznego w Polsce i w stworzeniu stypendjum dla akademika żydowskiego studiującego zagranicą oraz w udziale członków Solidarności w pracach Komitetu dla zwalczania skutków bezrobocia wśród Żydów w Krakowie.- Niechaj więc to, czego Solidarność już dotąd w ciągu swego 40-letniego istnienia dokonała dla dobra Żydów i chwały Zakonu będzie zadatkami i rękojmią, że i nadal mimo trudnych obecnych prawdziwie kryzysowych warunków, przez nieskończony szereg pokoleń dźwigała zaszczytnie sztandar, na którym powiewają, jako symbole i jako treść tak tradycji jak i przyszłości Żydostwa trzy słowa: " D O B R O C Z Y N N O Ś Ć , B R A T N I A M I - Ł O Ś Ć i Z G O D A " ! -

W Krakowie w grudniu 1932.

W niedzielę

dnia 18-go grudnia 1932 święci " Solidarność " swój jubileusz 40 -letniego istnienia w południe Akadonią uroczystą, oraz Braterską wieczornicą, przy wręczeniu honorowych dyplomów Członkom - Założycielom a to Bracjom :

1. Prezydentowi Drowi Leonowi A d e r o w i
2. Exprezydentowi Henrykowi M a u f m a n n o w i
3. Exprezydentowi Inż. Józefowi W e i n b e r g e r o w i
4. Drowi Samuelowi T i l l e s o w i
5. Salomonowi E i c h h o r n o w i
6. Maurycowi H o r o w i t z o w i
7. Józefowi I n n e r g l ü c k o w i
8. Ignacemu S c h n e i d o w i
9. Hatanowi S c h ö n b e r g o w i
10. Norbertowi W a s s e r b e r g o w i .

